Fauna: 40 jaar golfbaan in beeld! (11)

Fauna

In tegenstelling tot flora hebben we het hier niet over planten maar over dieren, over alle dieren die op de golfbaan of het golfterrein voorkomen. In dit geval kunnen we ook spreken van de 'golfbaanfauna,' welke samen met de 'golfbaanflora' het totaal aan levensvormen in het ecosysteem van het golfterrein vormt. De rijkdom aan soorten en aantallen per soort, is door de jaren heen afhankelijk van diverse factoren waaronder geologische eigenschappen van het terrein, de flora, het (micro-)klimaat, seizoenen e.d. Deze hebben nl. weer hun invloed op levensvoorwaarden als voedsel, voortplantingsmogelijkheden, veiligheid en rust.

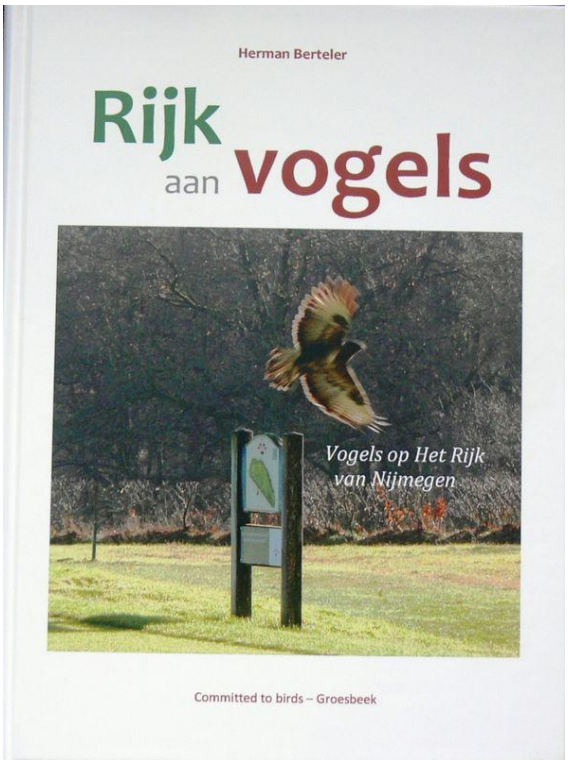

Foto's: Invloedsfactoren fauna, linksboven geologische eigenschappen, rechtsboven de flora, linksonder het (micro-)klimaat en rechtsonder de seizoenen.

Diersoorten

Onder de verzamelnaam fauna scharen we alle diersoorten op aarde. De op onze golfbaan voorkomende soorten zijn te vatten onder de zeven hoofdgroepen van de klassieke indeling van het dierenrijk. Daarbinnen vallen ontelbare soorten waarvan er weer verschillende zijn waargenomen en waar te nemen op onze golfbaan.

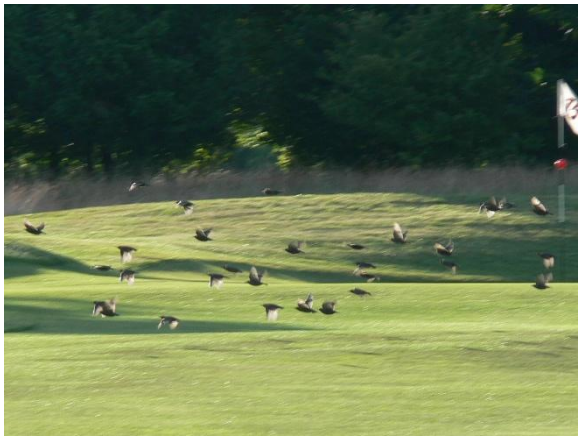
Alleen al van de vogels zijn er meer dan 90 soorten waargenomen en door mij beschreven in het in 2015 verschenen boek, *"Rijk aan Vogels"* en 225 soorten insecten, weergegeven in het in 2016 verschenen boek, *"Insecten Rijk".* Zie foto's hierna.

Om welke groepen van dieren gaat het dan binnen de fauna op onze golfbaan? Dat zijn de **Zoogdieren, Vogels, Insecten Reptielen, Amfibieën, Vissen, en Spinnen** (zie foto's hierna).

Foto's boven, zoogdieren (Woelmuis) en vogels (Spreeuwen), onder reptielen (Zandhagedis) en amfibieën (Gewone pad).

Foto's boven vissen (Spiegelkarper) en insecten (papierwespen), onder spinnen (Kruisspin).

Vanaf de aanleg van de golfbaan in 1985 zijn er veel veranderingen geweest in zowel de aanwezige soorten binnen de fauna, als ook in aantallen per soort. Met name de ontwikkeling van de flora door de jaren heen heeft hier grote invloed op uitgeoefend. Dat betekent ook dat er nieuwe soorten verschijnen en oude weer verdwijnen. Naast natuurlijke invloeden hierop, drukt ook het onderhoud hierop een stempel zoals maaibeleid en de inzet van schapen in de rough

Foto links: Inzet Shropshire schapen in 2013.

Samen leven

Nu is het niet zo dat vanaf het begin van de golfbaan de fauna zich altijd in harmonie met de golfsport heeft ontwikkeld. Naast dat mensen last kunnen hebben van aanwezige fauna-soorten, zijn er ook soorten die behoorlijke schade kunnen aanbrengen aan de golfbaan, het terrein of aan de flora.
Schade en hinder zijn er door de jaren heen geweest van diverse soorten, waarvan hierna enkele voorbeelden op beeld vastgelegd. Opvallend hierbij is ook de negatieve invloed van het zoogdier 'mens', vanaf de aanleg in 1985.

Hek rond golfbaan vernield

GROESBEEK – Onbekenden blijken deze week het hekwerk rond de in aanleg zijnde golfbaan in Groesbeek op acht plaatsen te hebben vernield. De politie stelt een onderzoek in. Bovendien vraagt men hondenbezitters hun dieren niet op het terrein uit te laten. Dat is net ingezaaid. Honden zouden grote vernielingen aan de grasmat aan kunnen richten.

Foto: Krantenknipsel uit 1985 met aangerichte schade door de mens en honden.

Foto's: Schade door gravende konijnen links en grasmat kapottrekkende Zwarte kraai rechts.

Foto's: Links en rechts omgewoelde fairways in 2009 door wilde zwijnen of Everzwijnen.

Foto's: Zowel links als rechts schadebeelden van Dassenbezoek, aan de fairway en de bunker.

Foto's: Indirecte schade door Processierups links en de Spinsel- of Stippelmot rechts.

Niet zozeer schadelijk als wel hinderlijk voor golfers is het wanneer bijvoorbeeld een zwerfkat of zwarte kraai de golfbal meeneemt.

Hierna i.v.m. de ruimte, bekijken we 4 groepen wat nader, te weten de **zoogdieren, vogels, insecten** en **spinnen** welke het meest direct in beeld komen voor ons golfers.

Zoogdieren, de 1e groep binnen de fauna

Van de zoogdieren komen diverse soorten voor die zich voornamelijk ophouden in de bosrijke delen van het golfterrein of in en onder de grond. Verder overwegend in de rough om zich toch af en toe te laten zien op of naast de baan. Hierna enkele foto's van voorkomende soorten.

Foto's: Links Gewone bosmuis, rechts Huisspitsmuis.

Foto's: Links Europese mol en rechts West-Europese egel. Onder een Steenmarter.

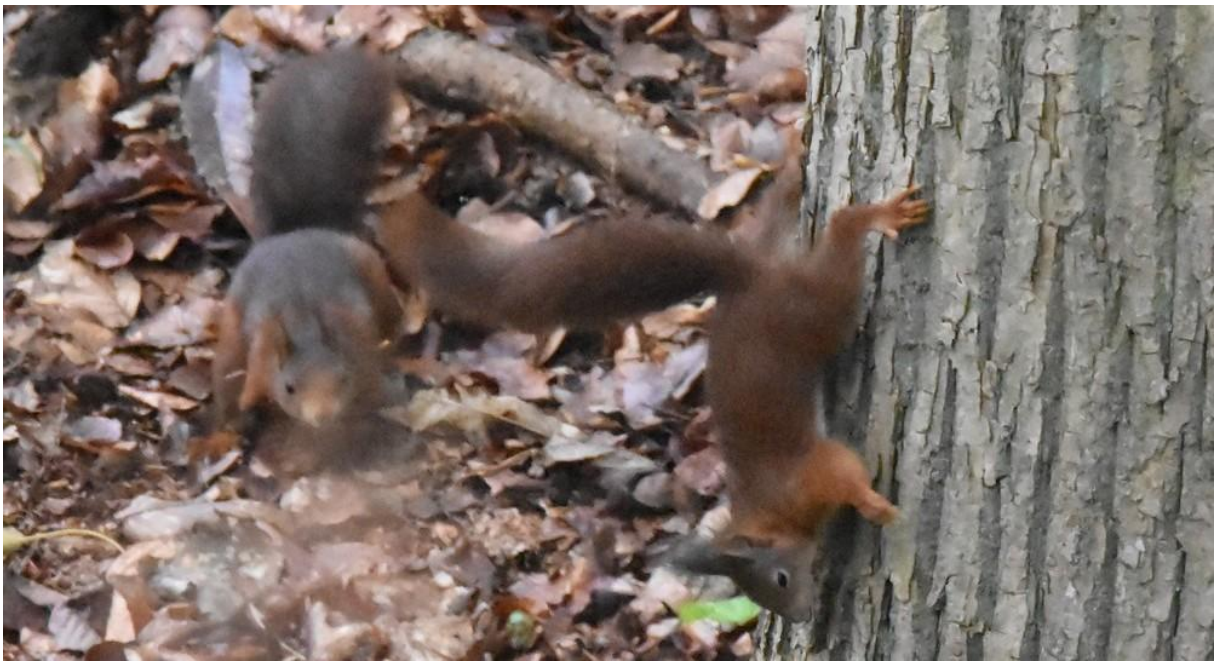

Foto: Spelende Europese rode eekhoorns in het stuwwalbos.

Foto's: Links reinaard de Vos en rechts een Das.
Foto onder: Jonge Reebok op het Siepke.

Foto's: Links Haas en rechts Konijn.

Vogels, de 2e groep binnen de fauna

De 2e groep binnen de fauna is die van de vogels. Kijkend naar de golfbaan kunnen we hier spreken van standvogels, vogels die er het hele jaar door zijn, gastvogels en trekvogels. Laatstgenoemde zijn alleen ter plaatse om er de broedtijd door te brengen, ze komen in het voorjaar en vertrekken weer in het najaar. Hiernaast zien we nog gastvogels voorbij komen, zomergasten en wintergasten. Deze groepen kunnen van jaar tot jaar wisselen in samenstelling en in aantallen per soort vanwege de veranderende flora.

Foto: Deelnemers aan de 13e vogelteldag in 2012 op Het Rijk van Nijmegen.

Naar voorkomende soorten hanteren we aanduidingen als roofvogels, uilen, bosvogels, parkvogels, zangvogels of watervogels, al naar gelang het biotoop waarin ze voorkomen. Jaarlijks nemen vrijwilligers van Het Rijk van Nijmegen deel aan de Nationale NGF Vogelteldag en daarbij worden tussen de 40 en 48 vogelsoorten op 1 dag op de golfbaan geteld. Het gaat te ver om alle voorkomende en waargenomen soorten hier in beeld te tonen, maar toch zijn er specifieke of bijzondere soorten waar we eigenlijk niet omheen kunnen. Hiervan is de een meer bekend dan de ander, sommige zijn bijna dagelijks waar te nemen, anderen weer bij hoge uitzondering. In de 40 jaar golfbaanontwikkeling zijn er ook soorten verdwenen of sinds jaren niet meer waargenomen. Zie foto's hierna.

Foto's: Links wintergast Klapekster 2006, rechts een IJsvogelgast Siepke 2007.

Foto's: Links Geelgors Nijmeegsebaan 2008, rechts Gekraagde roodstaart 2012.

Foto: Goudvink mannetjes, vaste bezoekers van de Nijmeegsebaan en mogelijk broedvogel.

Foto: Een Ransuil vastgelegd door Bram Artz op Noord 1.

Foto's: Buizerds door de baan, links vastgelegd door Jan Hopman, rechts door Cobie Langen.

Foto's: In de vlucht boven een Buizerd en onder een Rode wouw.

Foto's: Twee graag geziene zomergasten als broedvogels op Het Rijk van Nijmegen zijn de Tuinfluiter boven en de Roodborsttapuit (man) beneden.

Voor de amateur ornithologen onder de golfers is Het Rijk van Nijmegen rijk aan vogelsoorten dankzij de variatie in biotopen, waarbinnen water slechts een beperkt onderdeel vormt. Maar het kan wel zorgen voor aangename bezoekers door de jaren heen.

Foto's: Links een paartje Mandarijneenden en rechts de Aalscholver.

Jong leven

Het klinkt zo normaal en zo gewoon, broedvogels op Het Rijk van Nijmegen. Maar hoe prachtig en bijzonder is het niet dat de terreinontwikkeling zodanig is dat er jaarlijks veel vogels worden uitgebroed. Soms ook met behulp van vrijwilligers die nestkasten ophangen. Hiermee is de biodiversiteit in de ontwikkeling van 40 jaar Rijk van Nijmegen uitgebreid naar een enorme verscheidenheid aan soorten.

Foto's: Boven jongen Nijlganzen in 2020 op de vijver van Oost 1. Foto onder, jonge Wilde eenden op fairway naast de poel op Oost 3 in 2021.

Foto: Een paartje Waterhoen met jongen op de fairway van Nijmeegsebaan 15 bij de vijver, 2025.

Foto's: Links jonge Groenlingen in de struiken, rechts jonge Boerenzwaluwen in gebouw.

Foto's: Ook de inzet van nestkasten is succesvol, links met Koolmees en rechts Pimpelmees.

Insecten, de 3e groep binnen de fauna

Binnen het dierenrijk vormen de insecten verreweg de grootste klasse die vrijwel in alle leefomgevingen op aarde voorkomen en zo ook op onze golfbaan. En binnen het golfterrein op alle plekken. We zien ze met name op het land, maar ook in het water en in gebouwen. Opvallend is dat ze een driedelig lichaam hebben bestaande uit kop, borststuk en achterlijf. Aan het borststuk zitten drie paar flexibele poten. Veel soorten hebben ook vleugels, niet alle. Ook zijn er groepen die zich voortbewegen door springen zoals sprinkhanen, krekels, cicaden.

Foto: Gehoornde metselbij met kop, borststuk en achterlijf. Aan het borststuk de 6 poten en vleugels.

Anders dan bij andere dieren kenmerkt het insect zich bij de groei door een volledige gedaanteverwisseling of een onvolledige gedaanteverwisseling. In het eerste geval verloopt de groei via een popstadium, in het andere geval via een reeks nymfale stadia.

Foto's: Linksboven de rups en rechtsboven de pop van de Kleine vos, twee stadia in een volledige gedaanteverwisseling. Voor het imago van deze vlinder zie foto hierna.

Foto: Het imago na de volledige gedaanteverwisseling, Kleine vos.

Foto's: Twee nimf-stadia in de onvolledige gedaanteverwisseling bij de Groene schildwants.

Foto: Het imago Groene schildwants na diverse ontwikkelingsstadia van nimfen.

Op de golfbaan zijn er naast voor ons golfers nuttige insecten, ook die schadelijk kunnen zijn door bv het overbrengen van ziekten (muggen, teek, bijen, wespen) of door het opeten of aanvreten van gewassen (bladhaantjes, rozenkever, rupsenvraat, houtworm, engerlingen).

Foto's: Minder prettige vertegenwoordigers zijn links de Steekmug, rechts de (Schapen)teek.

Foto's: Links de onder de grond schadelijke larve, Engerling van de Rozenkever rechts.

Vertegenwoordigers van de groep insecten die voorkomen op de golfbaan en waarmee golfers mee in aanraking kunnen komen, zijn voornamelijk de **vlinders, libellen, sprinkhanen, wantsen, kevers, vliegen, bijen, wespen, hommels** en **luizen**.

Foto's: Van de vlinders hier links de Koninginnenpage en rechts van de libellen de Grote keizerlibel.

Foto's: Van de sprinkhanen hier links de Veldsprinkhaan en rechts van de kevers de Bastaard-zandloopkever in waste land.

Foto's: Van de vliegen hier links de zweefvlieg Citroenpendelvlieg en rechts van de wespen de Duitse wesp.

Foto: Van de hommels hier de Tweekleurige koekoekshommel.

Spinnen

Apart hier even aandacht voor spinnen aangezien dit een wat afwijkende groep is binnen de

insecten, dit omdat ze geen 3 paar poten hebben maar 4 paar. Ook hebben spinnen een tweedelige lichaamsopbouw en veelal 8 ogen. De vele soorten spinnen op Het Rijk van Nijmegen komen overal voor, op de grond, in de rough, op struiken en bomen en in de gebouwen. Hiertoe behoren ook de hooiwagens en teken.

Foto's: Een van onze grootste spinnensoorten is de Wespspin in de rough, links het imago en rechts het nest waarin de jongen de winter overleven.

Foto's: In de struiken treffen we de Kraamwebspin aan, links en op de grond rechts de Zwartstaartboswolfspin.

Seizoenen

Extreme omstandigheden zijn mee bepalend voor de ontwikkeling van het ecosysteem en daarmee de biodiversiteit, zoals de *droogte in 2023 op de foto hieronder.*

Foto: 2005 - Extreem lage temperatuur en langdurige sneeuw hebben ook zo hun invloed.

Foto's: Links een Groenling overvallen door de winter in 2007 en rechts golfers overvallen door stortregens in 2009.

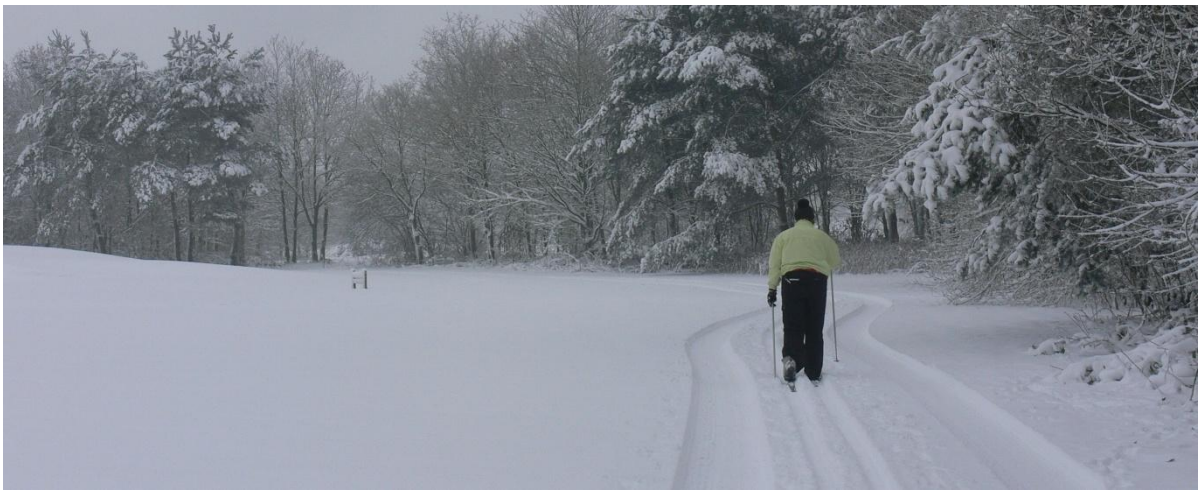

Foto: In de winter van 2010 werd er dankbaar gebruik gemaakt van de extreme omstandigheden en werd op de baan een rode en groene langlaufroute uitgezet voor recreanten.

Herman Berteler